

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 1
and another (A. L. Bahri, J.)

ਮਾਨਯੋਗ ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ, ਜੇ.
ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।
ਬਨਾਮ
ਜਲੰਧਰ ਜਿਮਖਾਨਾ ਕਲੱਬ, - ਜਵਾਬਦਾਰ।
1990

27 ਫਰਵਰੀ, 1992 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 873

ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਸਟੇਟ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਐਕਟ (1948 ਦਾ 34) ਸ. 1(5)- ਕਲੱਬ - ਕੀ ਇੱਕ
ਕਲੱਬ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਯੋਜਿਤ, ਇੱਕ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਥਾਨ ਦਾ
ਬਹੁਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ
ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੈਡੋਟ ਨੂੰ ESI ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇਗਾ , ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(ਪਰਾ ੯)

ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ (1948 ਦਾ 34) ਐੱਸ. 1(5)— ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ
ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਲੱਬ ਦੀ ਰਸੋਈ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਕਟਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਦਾ
ਜਵਾਬ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋ ਰਹੀ
ਹੈ। ਕੀਤੀ ਗਈ— ਫੈਕਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ S. 2 K(1) (vi)-ਮਿਊਨਿਫੈਕਚਰਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਹਾਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਇੱਕ ਕਾਰਖਾਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਣ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹਾਤੇ ਸਮੇਤ
ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਵੀਹ ਜਾਂ
ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਈ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ, ਕਲੱਬ ਕੋਲ
ਇੱਕ ਰਸੋਈ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਟਰਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ
ਰਸੋਈ ਤੋਂ ਗਰਮ ਅਤੇ ਠੰਡੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਤਿਆਰ
ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ
ਹੈ? ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(k) ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (vi) ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ
ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ
ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਕੋਲਡ
ਸਟੋਰੇਜ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 2
and another (A. L. Bahri, J.)

(ਪਰਾ ੯)

ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਸਟੇਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਐਕਟ - S. 75(3)- ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 'i ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਈਐਸਆਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 75 (1) (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 75 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੋਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 10)

ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ (34 ਦਾ 1948)- ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਫੈਕਟਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਜੇਐਫ ਜਾਂ ਲਾਭ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅੰਤਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ 10)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੇ.ਐਲ.ਕਪੂਰ .

ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਪੂਰ ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ, ਜੇ.

(1) ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਸਟੇਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਜਿਮਖਾਨਾ ਕਲੱਬ, ਜਲੰਧਰ, ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਰਿਟਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਫੰਡ (ਛੋਟੇ 'ESI ਫੰਡ' ਲਈ)। ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 3
and another (A. L. Bahri, J.)

ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸੋਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਲੱਬ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ESI ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਸੀ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਈਐਸਆਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 75(1) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 75(1) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਅਧੀਨ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ: -

“ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ? OPP!”

(3) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ: -

“ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਲੱਬ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਸਟੈਂਡ ਮੁਦਈ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਅਦਾਲਤ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(4) ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਲੱਬ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਨੁਕਸਾਨ, ਲਾਭ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਫੈਕਟਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਟੀ ਨੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1948 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ, ਜਣੇਪਾ ਅਤੇ

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 4
and another (A. L. Bahri, J.)

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀਜ਼ਨਲ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ ਜਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਉਦਯੋਗਿਕ, ਵਪਾਰਕ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਅਗਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ESI ਐਕਟ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਟਲ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਆਦਿ। ਕਿਸੇ ਫੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਅਦਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(12) ਵਿੱਚ ਫੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“2.(12) “ਫੈਕਟਰੀ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹਾਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਵੀਹ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਐਕਟ, 1952 (1952 ਦਾ 35), ਜਾਂ ਰੇਲਵੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈੱਡ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਖਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਅਤੇ "ਸ਼ਕਤੀ" ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅਰਥ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(k) ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ - ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

(i) ਬਣਾਉਣਾ, ਬਦਲਣਾ, ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨਾ, ਸਜਾਵਟ ਕਰਨਾ, ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨਾ, ਪੈਕ

ਕਰਨਾ, ਤੇਲ ਲਗਾਉਣਾ, ਧੋਣਾ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਤੋੜਨਾ, ਢਾਹੁਣਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਉਪ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਵਿਕਰੀ, ਆਵਾਜਾਈ, ਡਿਲੀਵਰੀ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ

(ii) ਪੀਪਿੰਗ ਤੇਲ, ਪਾਣੀ, ਸੀਵਰੇਜ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ (iii) ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ (iv) ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ, ਲੈਟਰ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੁਆਰਾ ਛਪਾਈ, ਲਿਥੋਗ੍ਰਾਫੀ, ਫੋਟੋਗਰਾਫਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਕਿਤਾਬ ਬਾਈਡਿੰਗ ਲਈ ਕੰਪੋਜ਼ਿੰਗ ਕਿਸਮਾਂ; ਜਾਂ

(v) ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ, ਮੁਰੰਮਤ, ਰੀਫਿਟਿੰਗ, ਮੁਕੰਮਲ ਜਾਂ ਤੋੜਨਾ; ਜਾਂ

(vi) ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਜਾਂ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ 'ਪਾਵਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬਿਜਲਈ ਊਰਜਾ, ਜਾਂ ਊਰਜਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੂਪ ਜੋ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(6) ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਟੈਸਟ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਹਾਤਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਫੈਕਟਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ 20 ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਈ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ, ਕਲੱਬ ਕੋਲ ਇੱਕ ਰਸੋਈ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਟਰਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਰਸੋਈ ਤੋਂ ਗਰਮ ਅਤੇ ਠੰਡੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(k) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (vi) ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

(7) ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਈਐਸਆਈ ਬਨਾਮ ਸਪੈਨਸਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਟੀ) ਦਾ ਹੈ। ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਸਪੈਨਸਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਇੱਕ ਹੋਟਲ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਕੌਫੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ,

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 6
and another (A. L. Bahri, J.)

ਆਲੂਆਂ ਦੇ ਛਿਲਕੇ, ਬਰੈੱਡ-ਟੋਸਟ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2(12) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੀਕਰਨ 'ਫੈਕਟਰੀ' ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਮੈਨੂ ਫੈਕਟਰਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਭੋਜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਫਾਈ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ. ਭੋਜਨ ਪਕਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਆਦੀ ਅਤੇ ਸੁਆਦੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦਮ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਂ ਇਤਫਾਕਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਭੋਜਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਲੂਆਂ ਨੂੰ ਛਿੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਲੂਆਂ ਨੂੰ ਛਿੱਲਣਾ ਭੋਜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ S. 2(12) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ 20 ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੌਫੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੌਫੀ ਬਾਇਲਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੌਫੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥਲਦਾ ਪਾਣੀ ਕੌਫੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਟੋਸਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਟੋਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰੋਟੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੰਨੀ ਚੌੜੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਮੁਲਾਜ਼ਮ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ 'ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਲੂਆਂ ਨੂੰ ਛਿੱਲਣ ਜਾਂ ਕੌਫੀ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਟੋਸਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 7
and another (A. L. Bahri, J.)

ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ,
ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ 20 ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਰ
ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ। ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਫੈਕਟਰੀ'
ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(8) ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਪੂਨਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਹੋਟਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ
ਆਈ.ਸੀ. ਸਰੀਨ (2) ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਈਐਸਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਟਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਰਸੋਈ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਟਲ ਦੀ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ
ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ
ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਭੋਜਨ ਦੀ
ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ
'ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਦੀ
ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਦੀਆਂ
ਅੰਤਮ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ
ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਭੋਜਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਧੋਣ, ਸਾਫ਼ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ
ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੇ ਨਾਲ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦਾ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ
ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਮਾਣ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੈਸ . ਈਸਟ ਵੈਸਟ ਹੋਟਲਜ਼
ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਖੇਤਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ESIC (3), ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: -

"ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਜਾਂ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਰਗੀ
ਸਥਾਪਨਾ ESI ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਫੈਕਟਰੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ
ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧੀਨ।"

ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਰ ਕੌਮੁਦੀ (4) ਵਿੱਚ ਵੀ
ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ।

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 8
and another (A. L. Bahri, J.)

(9) ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇੱਕ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਈਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

- "75. ਕਰਮਚਾਰੀ ਬੀਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ—(1)
ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- (a) ਕੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਮਤਲਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਜਾਂ
 - (b) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸਤ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਉਜਰਤ ਦੀ ਦਰ, ਜਾਂ
 - (c) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਦਰ, ਜਾਂ
 - (d) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀ, ਜਾਂ
 - (e) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਾਂ
 - (ee) ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 55-A ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜਾਂ,
 - (f) ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ, ਜਾਂ
 - (g) ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਲਕ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਤਕਾਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤ .employer ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਭ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜਾਂ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਹੋਰ ਬਕਾਇਆ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬੀਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2-ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ- ਬੀਮਾ ਅਦਾਲਤ

ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ...

(2-A) ...

(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬੀਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ।"

(10) ਸੈਕਸ਼ਨ 75 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਈਐਸਆਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 75(1) (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 75 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ESI ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ESI ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਜੋ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ।

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਜੇ. ਐੱਸ. ਟੀ

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 10
and another (A. L. Bahri, J.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

M/s Jindal Steel Corporation R. Excise and Taxation Officer 11
and another (A. L. Bahri, J.)

ਹੋਬਲ ਏ ਐਲ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਐਨ ਕੇ ਕਪੂਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ. ਜੇ.

ਮੈਸਰਜ਼ ਜਿੰਦਲ ਸਟੀਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ

ਇੱਕ ਹੋਰ, — ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1993 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 6577 ।

20 ਜਨਵਰੀ, 1994

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਕਲਾ। 226 ਅਤੇ 227— ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਰਲ ਸੇਲਜ਼
ਟੈਕਸ ਨਿਯਮ, 1975— ਆਰ.ਆਈ. 69 ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1)—ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਬਦਲੀ
ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਿਰਣਾ ਕੀ
ਜਾਇਜ਼ ਹੈ-ਉਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ-ਜੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ
ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪਤੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।